

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Dom. VII. post Pent. Lect. 10. tripart. Attendite à falsis Prophetis qui
veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces
1. pars docet, Hæreticos esse hos falsos Prophetas ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

necessitati. Per illam benedictionem petimus, ut
cibus noster anime & corpori sit salubris; quasi à
Deo sanctificatus Nam fieri potest ut noxia aliqua
qualitate, aut mixtione, vel etiam diabolica pote-
stare sit infectus; quibus quidem malis vel sola be-
nedictio potest efficaciter succurrere Si dum S. Be-
nedictus poculum sibi à malevolis exhibitum vene-
no infectum benedixisset, illico vasculum illam
sensit benedictionem, sponteque sua disruptum vir-
sus omne in terram profudit nulli nociturum. Hic
ergo verum est illud: *Sanctificatur creatura per oratio-
nem & verbum Dei.* Quia hanc benedictionem &
sanctificationem neglexerat quaedam sanctimo-
nialis ex aviditate lactucam carpens & comedens,
arcepta fuit à demone qui insidebat lactuce, ut ce-
stis est S. Gregorius Dialog lib. 2. cap. 4. Non itaque
benedicimus cibos more Manichæorum, sed ex-
emplo Christi & more Christianorum. Manichæi
putabant carnem esse malam, & à malo Deo. Imò
ex illis quidam existimabant quicquid vivit vivere
anima rationali: Hinc nec segetes merere, nec pin-
sere, aut coquere panes volebant; sed tantum co-
ctos ab aliis comederant præ via hac protelatione
& benedictione: *Ego non te seminavi, seminatur semi-
nans te. Ego non te messivi, metatur metens te. Ego non te
coxi, coquatur coquens te. Ecce alius fuit & astutus mihi,
ego sine culpa comedi.* Sic testatur S. Cyrillus Hiero-
solymitanus catech. 62. Imò existimabant quod
ille in panes mirandus esset & comedendus, qui
aliter panem comederet intrepidè. Sic & reum es-
se dicebant qui carnem comederet, ita ut si taurum
comederet taurus fieret, si porcum, porcus, urre-
statur S. Epiphanius Hæres. 66. Sed hæc stolidia
sunt, Christi exemplo & doctrina satis manifestè
condemnata Qui si nos docuit cibum benedicere,
non ob aliud nos id vult facere, quam ut corpori
& spiritui sit salubris Deo oblatum & ab eo sancti-
ficatum.

Quartò consideratione dignum est, quod omni-
bus satias septem sportæ de fragmentis residua
fuerunt. Quod quidem factum est à Domino, ne
hæc putaretur phantastica cæna vel refectio; qua-
lis olim fuit illa quam Passeres præstigiator suis ap-
parabat convivis, ut referat Agrippa in Retractione
de Magia. Advenientibus enim hospitibus men-
sam opparè instructam demonstrare solitus erat;
quæ cum illi lubebat rursus evanescerebat, discum-
benibus omnibus fame elusis. Hic etiam docuisse
videtur Dominus, in distributione eleemosynæ
nihil à mitti, sed Deo sic ordinante quod erogatum
est hilariter mente, compensari eum honore. Sic dicit
Apostolus: *Qui seminat in benedictionibus, de benedi-
tionibus & metet.* Advertit etiam S. Chrysostomus
hæc super fuisse septem cophinos, ut corresponde-
rent septem panibus, differentiaque foret cum al-
tero miraculo, ubi duodecim cophini residui sunt,
ut correspondeant duodecim Apostol. Sic enim
loquitur S. Chrysost. *Ne reliquia rum æqualitas mira-
culum confunderet, & obliuionem obduceret, hæc discri-*

*mine & differentia utriusque signi memoriam voluit con-
firmare. Propterea tunc quidem discipulorum numero cor-
porum numerum, nunc vero panibus sportæ æquavit.*
Sed utriusque huius miraculi differentiam in mul-
tis circumstantiis ostendit S. Hieronymus his ver-
bis: *Legimus supra inquit ipse quod vo per facto ac-
cesserunt ad eum dicentes: Discretus est locus, &c. Hic
autem discipulis convocatis ipse Dominus loquitur, Mi-
serere super turbam, quia triduo jam perierant.*
*Ibi quinque panes erant. Et duo pisces; hic septem panes
& panes piscium. Ibi super seonum dicitur, hic ju-
par terram. Ibi qui comedunt quinque millia sunt, iux-
ta panum numerum quos comedunt; hic quatuor millia.
Ibi duodecim cophini reperti de reliquiis fragmento-
rum, hic septem sportæ. Ita S. Hieronymus in cap. 15.
Matth.*

Postremò dignum est consideratione, quod in
hac benedictione panum adumbrata fuerit Eucha-
ristici Sacramenti institutio. Sed de hac re fusi di-
xi in Evangelium Dominicæ 4. Quadragesimæ;
ideo non repeto, sed illuc Lectorem remitto: quia
pleraque ibi dicta ad hoc etiam Evangelium spectant.

Tu, Domine, respice semper turbam deficiem. Conclu-
tem oculis misericordie tue quia tibi propri-
um est misereri & ad hunc finem in hunc mundum
venisti, ut nostri misereris, & rursus ideo ad Pa-
trem es regressus. Fac nos etiam hanc imitari mi-
sericordiam tuam, compatiendo egentibus, sub-
veniendo inopibus ex ea quam nobis impertiris
substantia, eam in subsidium fratrum nostrorum
sine diffidentia communicando. Denique, sic no-
bis gratiam tuam impertire; ut jugiter tibi adhe-
reamus, & tecum semper perseveremus cum fide-
cia, sic que postquam pane terreno & pane spiri-
tuali ac Eucharistico nos refeceris in via hujus vite;
digni inveniamur comedere panem illum qui
numquam deficit, quo electos tuos reficis in æter-
nitate. Scimus enim te dixisse: *Beatus qui manducabit
panem in regno Dei.* Ad illum ergo respiramus, illi
inhiamus, illum elusimus, in hac solitudine misera
tecum perseverantes, expectantes que promissum
tuum quo dicis: *Vos estis qui mecum permanistis in ten-
tationibus meis, & ego dispono vobis sicut disposui mihi
Pater meus regnum; ut edatis & bibatis super mensam
meam in regno meo.* Hoc nobis concede, ut te benedi-
cimus in sæcula sæculorum.

DOM. VII. POST PENTECOSTEN.

Lect. 10: tripart.

Attendite à falsis Prophetis qui veniunt ad vos in vestim-
entis ovium, &c. Matth. 7.

Magni momenti quidpiam indicatur, quoties
Dominus in Evangelio nobis dicit, *Attendite, reddite.*
Significatur enim subesse aliquod periculum in periculo
abscidito, ita ut pervigilem ad custodiam no-
stram anima lucem præferre oporteat, ut circum-
spiciat.

Benedictio
cibi: Ma-
nicæo-
rum.

Septem
sportæ re-
pleta de-
notant
fructuum
Eleemo-
syna.

2. Cor. 9.

Matth. 6.

spiciamus nobis undequaque, & gressus nostros a-

Luc. 12.

Attendite ad sermone Pharisaeorum, quod est hypocritico.

Luc. 17.

Attendite vobis. Hoc est: Caveat a scandalis tanquam a re maxime noxia, ne vel aliis illa obijciatis, vel ob-

Luc. 21.

Attendite vobis, ne graventur corda vestra crapula & ebrietate, & curis huius saeculi, & super veniat in vos repentina dies illa.

Luc. 21.

Attendite vobis, ne graventur corda vestra crapula & ebrietate, & curis huius saeculi, & super veniat in vos repentina dies illa.

Luc. 21.

Attendite vobis, ne graventur corda vestra crapula & ebrietate, & curis huius saeculi, & super veniat in vos repentina dies illa.

Luc. 21.

Attendite vobis, ne graventur corda vestra crapula & ebrietate, & curis huius saeculi, & super veniat in vos repentina dies illa.

Sed questio est, quinam sint hi falsi Prophetae qui in vestimentis ovium veniunt, & intrinsecus sunt lupi rapaces? Ad huius rei plenioris explicationem multa ex Sanctorum Patrum doctrina proponi possunt.

Dicamus primò hic specialiter designari haereticos & doctrinae pravae disseminatores. Hi enim ideo falsi Prophetae dicuntur, quia falsa nuntiant, falsaque docent, suntque similes mendacibus illis Prophetis, qui commentitia doctrina populum seducebant a via veritatis & vitae.

Non miscebam Prophetas, & ipsi curabant. Non loquebar ad eos, & ipsi prophetabant. Mittit eos Spiritus ambicionis Spiritusque mendax, Spiritus ille qui in Angelum lucis novit se transfigurare, cum sit Angelus tenebrarum.

Attendite ad falsos Prophetas, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium. Unde sic in hoc locum loquitur S. Chrysostomus. Quia falsi Prophetae erant futuri non manifesti, sed absconditi, ideo consulem dicit, Attendite. Non dicit, Aspiciate. Vbi enim res certa est, aspiciatur, id est simpliciter videatur.

Attendite vobis, ne graventur corda vestra crapula & ebrietate, & curis huius saeculi, & super veniat in vos repentina dies illa. Ubi periculum est, & quidem latens & obsecrum periculum, perspicaci ubi opus est attentione; in his autem omnibus iam dictis advertens Dominus grave periculum, & nihilominus incuriam magnam plurimorum, ideo repetit & inculcat, Attendite, hoc Attendite vobis.

PARS I. Qui sine falsi prophetae, & lupi.

1. Heretici, & pravam doctrinam disseminantes.

Zach. 13.

Ierem. 23.

2. Cor. 11.

Harotici sunt lupi rapaces. Cur autem Harotici, ut lupi rapaces, explicat S. Ambrosius lib. 7. in Luc. cap. 10. comparatur variis analogis.

Resp. 1.

Prima est. Lupi bestia sunt quae insidiantur ovibus, circa pastores caenas versantur, habitacula domorum intrare non audent, somnum canum, absentiam aut deficiam Pastoris explorant. Sic ergo haereticus lupus comparatur, qui insidiantur ovibus Christi, fremunt circa caenas nocturno magis tempore quam diurno. Semper enim perfidis nox est, qui lucem Christi scilicet nebulis interpretationis fulcare conatur. Versantur ergo circa caenas, stabula tamen Christi intrare non audent. Explorant Pastoris absentiam, & idem Pastores Ecclesiarum vel necare vel in exilium agere contendunt, quia praesentibus Pastoribus oves Christi incurfare non possunt.

Resp. 2.

Secunda est. Lupi ovium guttur invadunt, ut cito strangulent, ferri, rapaces, iidemque natura corporis rigidiores, ut se facile non possunt inflectere, impetu quodam suo feruntur, ideo saepe luduntur. Sic & haereticus miseram plebem dispergunt, dilacerant, dissepunt, guttur invadunt, quia vocem verae fidei veraeque confessionis eripere conantur, nec nec animarum satiantur. Et quia mentis intentione duri sunt ac rigidi, nequaquam solent a suo errore deflectere. Ideo dicit Apostolus. *Haereticum hominem post unam correctionem de viis sciens quia subversus est qui ejusmodi est.* Hoc scripturae verus interpret illud ut inanes suos in vanum effundant impetus, & nocere non possint.

Resp. 3.

Tertia est. Lupi si quem priores viderint hominem, vocem ei quodam naturae vi feruntur eripere; si autem homo prius eos viderit, non nocent, imo exagitari memorantur. Sic & de haereticis dicere possumus, inquit S. Ambrosius. *Si quem verba mentis suis circum seripione praevenerint, faciunt obmutescere: si autem commenta impietatis ejus agnovimus, facturam praevocari timere non poteris. Cave ergo ne tibi vocem tollat haereticus, si prior ipse eum non depraxerit, serpit enim dum later ejus perfidia. Cave verba sua disputationis venena; animam petunt, guttur invadunt, vitalibus vultus affigunt, inquit idem. Quamvis autem omnes haereticus lupi sint, & quidem rapaces; nostri tamen temporis haereticus specialiter dici possunt. *Ubi Vespertini*, de quibus illud. *Velociores lupi Vespertini, Lupi ad vesperam vastavit eos.* Hi lupi, teste S. Hieronymo, magis sunt lamelici quam illi qui mane discurrunt. Sic nostri haereticus majori furore feruntur quam priores, quibus satis etiam in uno vel altero articulo haerese movere, hi omnes lacerant, & veteres non solum haereses suscitant, sed etiam novas addunt. Hi vastant ad vesperam; nunc vespere est, nunc novissima hora, & multis occidit modo sol justitiae, quia magis amant tenebras quam lucem eo quod mala sint opera eorum.*

Abac. 1. Jerem. 50.

Itaque dum haereticus haereses grassantur, vigilandum est, sicut cum & lupi. Maxime verò tunc Pastoribus vigilia & vox clamorosa commendatur. Hoc docet S. Chrysostomus orat. 1. adversus Iudaeos

verbis: Pastores quamdiu vox bestia molesta non est, sub illicem aut populum porrecti; sicut canunt, sinuntque oves pro suo arbitrio pasce. Verum simul ac senserint in unum luporum incursionem imminere, mox abjecta fistula fundam arripunt, & omisso clamore, fistula ac saxo arman sese, proque sepius consilientes, ingenti clamore vociferantes, sequuntur ipso clamore feram abigunt. Iridem & nos facimus Ita ille. Hoc ut attingant peroptam Leodicensis nostrae Diocesis Pastores contemini haereticis, qui paucis ab hinc annis ditionem Trajectensem Luxemburgensemque invadentes, Ecclesiasticam, etiam jurisdictionem, & Catholicam doctrinam pervertete in vicinia conantur, & ovibus Christi verae confessionis vocem eripere. Vigilandum igitur, attendendum à falsis Prophetis, obstandum lupis, contra eos vociferandum, voce sonora prae dicaciones. Quod quidem haecenus factum à Pastoribus ibidem agentibus, non sine animi gaudio audimus: ideoque parum proficere Pseudoapostolos regionis illius, licet aridam circumceant ut faciant unum Prosclytum. Jam commenta impietatis eorum agnita sunt, ideo facturam praevocari solida quae fidei non facile potest Christi Grex perdere. Ut eo porro fervore quo cœperunt, pergant Pastores, & eorum Cooperatores lupis oblitere, adhortamur & nos qui in partem sollicitudinis Pastoralis vocati sumus à Domino.

Neque verò solum comparantur lupis haereticus, sed etiam vulpibus. Unde de illis verum est illud *Ve Propheta insipientibus qui sequuntur spiritum suum.* Non sequuntur spiritum Dei, sed vendicant pro Deo aculis suas adventiones, opiniones, interpretationes erroneas. Addit autem de istis: *Quasi vulpes in deserto Propheta cui Israel.* Haereticus qui lupis comparatur ob rapacitatem & ferocitatem, vulpibus etiam assimilatur ob calliditatem & fraudem; sicut enim strepunt in urbes & provincias, & cum multo dolo sese gratiam insinuare conantur, ut paulò post omnia vastent. Dicunturque quasi vulpes in deserto, sive ut ex Hebreo vertunt Interpretes, in maceris, vinea rupta, quia saepe verè doctrinae rumpunt, sepem & maceriam Ecclesiae, ut ingrediantur in vineam, & eam reddant desertam & conculatam. Haec sunt enim vulpes de quibus in canticis dicitur, quod demoliantur vineas. Nec ab similes sunt vulpibus Sampsonis: quia in cauda gerentes facem & ignem ambitionis ac doctrinae pessime, invadunt messem & vineam Ecclesiae, omniaque in combustionem & confusionem redigunt. Et quidem dentibus sese invicem mordent colligatae caedis vulpes istae, sed tamen quadam colligatione, & confederatione in Ecclesiae exitum conspirant. Attendendum ergo ab his vulpibus, ab eorum fraudibus & dolis.

Dicamus secundo de vestimentis ovium, quibus se regunt lupi & vulpes. Si igitur quartis, regunt quae

Tom.

Exech 3. Haereticus vulpes.

Cant. 2. in lit. 15.

PARS II. De vestimentis haereticorum

Haereticus... Patre... suum... ad...

quæ sint vestimenta ovium, quibus se contegunt & abscondunt hæretici? Vestis ovina est nomen Christianum. Interpretæ Chrysost. hom. 19. oper. imperf. ubi sic dicit: Oves proprie Christiani dicuntur: Vestimentum autem ovile est species Christianitatis. Sic etiam interpretatur Tertull. lib. de Præsumptionibus c. 4. ubi ait: Quæ sunt istæ pelles ovium nisi nominis Christiani extinguitur superficies? 2. Vestes ovium sunt blandimenta verborum. Quia, ut ait Apostolus: Per multas benedictiones & dulces sermones seducunt corda innocentium. Assentiuntur & adulantur quibusdam, ut eos attrahant ad se & sua castra; promissive eos obligant quos veritate non possunt. Unde de illis dicebat Tertullianus lib. de Præscript. cap. 41. Ordinationes eorum tantis variis, leves, inconsistentes; nunc Neophylos collocant, nunc saculo adstrictos, hoc est conjugio; nunc Apostatas notos, ut gloris eos obligent, quos veritate non possunt. Nihilquam facilius proficitur quam in castro rebellium, ubi ipsum esse illic promerere est. 3. Vestimenta ovium sunt opera quedam externa simulata pietatis: exhibent enim superficialiter quasdam manufacturam, humilitatem, zelum honoris divini, & sic contegunt falsam suam doctrinam & intentionem perverfam. Sic solent idolatram & signentia sua virtutis specie convertire. Hoc semper eis in more fuit. Unde Origenes de antiquis Marcionis & Valentini discipulis sic dicit hom. 7. in Ezec. Vide mihi aliquem Marcionistam, sive discipulum Valentini, aut easque libet hærese defensores, & considera quomodo idola sua, id est, signentia quæ ipse composuit, manucudine & castitate vestiat, ut inanes audientium facilius ex vita bonitate ornatus sermo subrepat.

Dei que vestimenta ovium sunt eloquia scripturarum, quibus hæretici falsam suam doctrinam convertunt, ut decipiant. Hoc eleganter docet Vincentius Lirinensis in aureo suo libello contra profanas veritates; ubi inter cætera hæc habet: Qui sunt vestitus ovium, nisi Prophetarum & Apostolorum proleptus? Qui sunt lupi vestites, nisi sensus hæreticorum seri & rabidi? Sed ut fallacius incautum ovibus obrepant, lucinam adponunt speciem, & sese divine legis sententia velut quibusdam volentibus obvolvunt. Ut cum quique lanarum molitiam professi sunt, nequaquam duntaxat aculeos pertimescant, imitantur sane hæretici hæc in re Patrem suum Satanam, qui ad Filium Dei decipiendum dum advenit, auctoritate Sacrarum Scripturarum fallaciam suam velare voluit. Sic adhuc modo per os nostrorum hæreticorum dicit: Si Filius Dei es, mitte te deorsum. Quasi dicat alicui Catholico. Si vis Filius Dei esse, & hæreditatem regni celestis accipere, mitte te deorsum; hoc est ex illius te sublimis Ecclesie quam templum Dni nominant doctrina & traditione te dimitte. Quod si ab eis quæras cur velint antiquam Ecclesie fidem dimittere? Statim respondent; Scriptum est enim; multaque tibi testimonia de lege, de Palsmig, de Pro-

phetis, de Evangelio producent, quibus novo & malo more interpretatis, ex arce catholica in hæreses baratrum infelix anima præcipitur. Sic nempe Scriptura Sacra in vita volat per ora hæreticorum illam in diversa trahentium. Sive enim privatim sive publice, sive in sermonibus, sive in libris, sive in convivis, nihil unquam penè de suo proferunt, quod non etiam scripturæ verbis adumbrare conentur. Qui tanto magis cavendi & timendi, quanto occultius sub divina legis umbraculis latitant, & sub fuce & colere scripturæ pravam doctrinam abscondunt. Sciunt ipsi factores suos nemini facile placituros, si undi & simplices exhalentur; & ideo eos celestis eloqui vel quodam aromate aspergit, ut ille qui facile humanum errorem despiceret, divina non facile contemnat oracula. Itaque faciunt quod hi solent qui parvulis auctera quedam temperari pocula, prius ora melle circumlinunt, ut incauta ætas cum dulcedinem præferat, amantudinem non reformidet. Quod etiam illis curæ est, qui mala gramina & noxios succos medicaminum vocabulis præcolorant, ut nemo ferè ubi scripturam supra legerit remedium, suspicetur venenum.

Itaque cavendum & attendendum est ab his Pseudopphetis & Pseudoapostolis, eloquio scripturarum animum fallacem conregentibus; cavendum & attendendum ab eorum blandis sermonibus, cavendum & attendendum maxime ab eorum libris, quia in illis lupina rabies sub veste ovium callidissime & accuratissime occultatur. Ad fallendum compositi prodeunt verborum lenocinio ornati, sophismatibus elaborati, & scripturis adulteratis & diminutis concinnati, & Parrum sententiis corruptis constructi. Oves fuerunt Prophetæ, oves & Apostoli, oves omnes Ecclesie Doctores; illorum sententias pelle & literatenus accipiunt, detruncant, immutant; sed si quis sapiens & perspicax omnino fuerit, pellem tollet, & lupos agnoscat, non oves. Cum autem omnes hoc possint, ideo sapienter Ecclesia eorum libros non omnibus permittit. Immo sub excommunicationis pena prohibet, quocumque id prætextu faciant vel colore, ob periculum subversionis. Cum enim nova, placenta, curiosa afferant, cum blandiloquentia quæ aures scalpit carnales (non esse jejundum, continentiam Clericis nequaquam esse indicendam, confessionem non esse necessariam necessitatem, cum Christus satisfecerit abunde, hisque similia libertatem carnis resonantia) facile imbelles involvunt, & ut verbis S. Leonis loquar, ut serpentes humiliter irrepunt, blandè capiunt, molli terrogant, latenter occidunt. Sub floribus & eloquentia verborum laret serpentinum hoc venenum, mox influens in animum. Sic fit, ut qui vel sola curiositate ducti explorare volunt, quid eorum libris contineatur facile inficiantur, & similes sint quadam curioso, qui aconitum sumpsit ut virtutem ejus exploraret, cognovit autem eam, dum & co-

Rom. 16.

Execl. 3. Hæretici, vulpas.

Cant. 2. Hæretici, vulpas.

Hæretici suam Patrem suum imitantur. Matr. 4.

PARS II. De vestimentis hæreticorum quibus si regunt.

Simile.

Missa

simile.

nro sumpto mortem sibi conceivit subitam. Similes quoque sunt his qui natant in litore quasi re-creationis gratia, & mox vix id cogitantes à fluctibus involuntur. Sic enim & hi qui libris hæreticorum legendis animi gratia vacant, in alios frequentes errores abripiuntur, quia periculo se commiserant, & vanitatis vento. Hoc experientia nos docuit Hæreticorum lingua & calamus, sermones & libri, ita venenum traducere nati sunt; ut Sancti Patres Cyr. August. Leo & alii solent dicere eos similes esse linguæ serpentis illius, qui Evam seduxit. Sicut enim serpens falsitatem, mendacium, mortem venditavit: sic & hæretici, & eorum libri scientiam rerum divinarum, scientiam scripturæ sacræ pollicentur, sed pro scientia & veritate is qui eos legere præsumit non nisi impiam falsitatem & mendacium invenit, cui si deceptus adheret, tandem mortem sibi concepsit. Hoc his asserit verbis S. Leo: *Sicut decipiendus primis hominibus ministrum sibi serpente assumpsit hostis noster: ita hæreticorum lingua ad seducendos veterum animos veneno sue falsitatis armavit. Certè ipsi sunt filii Sathanæ & serpentis in interrogantis. Cur præcepit vobis Deus non comedere de ligno? Ideo solent Fideles aggredi per Cur & Quomodo. Cur tot præcepta? Cur tot ieiunia & abstinentiæ? Cur carnes vitæ diebus Veneris? Cur tot in Ecclesia ceremoniæ? Quomodo Christi corpus sex pedum potest esse sub exigua panis specie? Quomodo idem corpus potest in pluribus locis simul esse? Quomodo potest in lectio vobis prohiberi Sacre Scripturæ? Hæc & similia crebri replicant simplicioribus, ut fallant, & iniustitiæ Ecclesiam acculent. An non hæc voces sunt serpentina? Interim sermones & libelli eorum, similibus sciant malignis interrogationibus, quibus milles responsum est ab his qui fidei tenentur rationem reddere.*

Porro librorum hæreticorum lectio quibusdam non solum permittitur, sed etiam committitur, quia satis in fide firmi, satisque eruditi errores eorum verbo vel scripto discutere possunt, & ab animis infirmis excutere, oviãque pellem possunt auferre, & lupinam rabiem latentem ostendere. Ob eam causam Dionysius Alexandrinus cœlesti oraculo iussus est libros hæreticos legere, ejusdemque oraculi testimonio idoneus ad id iudicatus est Historiam hanc habemus ex ipso Dionysio; *Tamest hæreticorum libros & traditiones perlegebam, & meum ipsum animum ad tempus sceleratissimum eorum opinionibus quodammodo inquinari videbam: hoc tamen ab illis capiẽbam commodi, ut non modo eos interire animi cogitatione condemnarem ac resellerem, sed multo vehementius in posterum desisterem. Ac cum quidam ex numero Presbyterorum me deterreret à legendo, ne per versa doctrina eorum caro contaminaret, cumque vera meo iudicio dicerent, viso quadam calice ad me domissa me confirmavit, & vox ad aures dilapsa manifestè præcepit: Omnes libros quoscumque in manus exolve sedu-*

id: nam satis habes firmitatis ad quæque tum convincenda, tum exploranda. Atque hæc causa fuit cur initio ad fidem vocatus fuisset *Visionem impo- tere consentientem voci Apostolica ad potentiores dicens: Omnia probate, quod bonum est tenete, lubens e- i. Thess. quidem approbavi* Hæc ipse Dionysius Alexandrinus in dicta Epistola.

Dicamus tertio; quomodo à fructibus cogno- scantur hæretici sicut hic dicit Dominus, *A Quomodo fructibus eorum cognoscetis eos* Hoc explicans Vincen- tius Lirinensis cap. 16. Id est, inquit, cum cape- rint divinas illas voces, non jam perferre tantum sed etiam exponere, nec adhuc jacere solum sed etiam interpretari, tunc amaritudo illa, tunc acer- bitas, tunc rabies intelligitur, tunc novitium vitæ in- tunc primum scindi sepem videas, tunc transferri terpen- tium terminos, tunc Ecclesiasticum dogma ma- cerari. Hic non est fructus fidei, sed perfidiæ. Hic non est fructus lucis in omnibenevolentia, iustitia & veri- tate, sed est fructus tenebrarum, cum malitia, in- iustitia, & mendacio conjunctis. Sicut arbor ex fructu, si ex doctrinâ hæreticis agnoscitur, qui ex vestimento non agnoscebatur. Quamdiu enim profert Martham, Marcum, Joannem, Lucam, Paulum Apostolum, & sententias eorum, non agnoscis lupum: at vero ubi contra communem interpretationem interpretatur illas, & educit conclusionem ex eorum verbis contra Ecclesiæ communem sensum & fidem, tunc facile est animadvertere lupum rapacem. Ulterius agnosci pos- sunt à fructibus, hoc est ab operibus: licet enim ex- terius se ut mites, pios, pacificos, misericordes o- stendant; tamen non ita se possunt abscondere, quis aliquid malitia, vel verbo, vel facti statim ostendant. In primis superbia eorum mox se pro- dit, dum de proprio ingenio & iudicio præsumunt, dum alios præ se continentium sapientia sua tumidi; dum gloriæ popularis auram captantes novam & perniciosa doctrinam à se excogitam plebi cu- riosæ proponunt ut inter populares nomen obtri- neant & admirationem venerationemque. Unde S. August. *Diversa diversis locis sunt hæreses, sed una ma- ter superbia omnes genuit.* Avaritia quoque se in eis manifestat, quia multi inter eos docent quæ non oportet turpis lucri gratia ut loquatur Apostolus. Libido etiam plerisque eorum vel induxit ad hæ- resim vel in ea eos foyet; ideo enim ab Ecclesia desciverunt, ad eam idcirco non revertuntur, quod connubia incesta inierint; nec possint deserere. Sic & maledicentia se illico patefacit, dum eos qui ipsorum doctrinam non secantur, miris conviciis insectantur, cuiuscumque gradus sint aut dignita- tis. Denique eorum fida mansuetudo mox evanes- cit, & in crudelitatem aperam vertitur, ubi ter- rum dominantur. Deponunt tunc oviã pellem, & lupinam ostentant rabiem.

Norum id fuit toti orbi in Lutheranis & Calvi- nistis,

Epistola ad Hilemonem Presbyterum Romanum.

Resp. 2. Ab op- rium.

Tit. 1.

nistis, qui primo quidem venerunt in vestimentis ovium: quia nihil aliud in ore videbantur habere quam purum Dei cultum, puram & meram Evangelii restitutionem, ipsum Christum, ipsam salutem. Prohibebantur leone sua sed quæ Dei essent querere, omnia pro Christo expendere, humillimos Principum subjectos esse; nihil aliud spirare quam cum cultu divino Republicæ candorem, pacem unionem. Cumque hac ovium pelle non solum plebeiorem, sed etiam minus cautorum Principum oculos fascinaissent, & aures delinivissent, quodam tempore tolerati sunt. At verò ubi sibi in caulam Christi pedem oblatum viderunt, statim personam quam simulabant, exuerunt, larvam ovianam rejecerunt, neque jam amplius oves, sed lupos agere voluerunt. Tunc ululatus suis cæteros lupos evocare, exercitum conflare, ovibus insidiari, dispersas devorare, leque sanguine pascere cœperunt. Tunc ferro & igne per omnia giassati sunt, templa destruxerunt, urbes diruerunt, sacra & prophana diriperunt, & effuderunt sanguinem electorum fidelium circuitu. Jerusalem, ad eum non esset qui sepeliret. In puteos deiecerunt vivos: alios verubus confixos igne visularunt; aliis pudenda amputarunt. Presbyteris summas manus, & capitis verticem præciderunt, veteros aperuerunt, intestina eduxerunt, cor manibus moribundorum imposuerunt, naves absciderunt. Infinita sunt tormenta quibus ipsi ista satanico spiritu Catholicos persecuti sunt.

Sic igitur doctrina nova ejuisque fautores agnoscuntur ex fructu suo. Verè infelix arbor, quæ ab eo tempore quo enata est & inerevit, non nisi fructus amaritudinis piraque angustia progeneravit, de quibus verum est illud. *Fructus eorum invidiosus, & acerbi ad manducandum, ad nutrimentum enim apti sunt.* O quam amari & acerbi fructus fuere, tor criminata ab ejus prodeuntia, tor seditiones, rebelliones, parricidia. Sic heresi & heretico nullum perniciosius est, non solum in Ecclesia, sed etiam in Republica malum, quia seminarium est omnis discordia, nec enim unquam exorta aperte fuit hæresis sine seditione & sanguine, nova introducta Religione. Status Religionis ac Republicæ ita coallescent sacro fœdere, ut si minima interjiciatur divisio in Religione & fidei confessione, statim recessit in exitium Republicæ. Hinc est quod fidei diversitas regnantia florentissima maxime dirubarit. Nam sicut verum est, quod Camelus non solet bibere nisi turbæ aquam, sic nec Hæresis solet ingredi nisi turbando Rempublicam Religio sancta & antiqua fundamentum est felicitatis regni; hoc fundamento emotò, status etiam emovetur & felicitas in regno. Religio à religando dida ligat corda, unit voluntates, fovet societatem publicam, leges servat in vigore. Si ergo ea mutatur, non nisi divisio oritur, confusio, caligo. Hæc omnia experta est Germania, Anglia, Gallia Belgium; & adhuc modo experitur cum luctu in tot

National, Evang.

bellis, & tor rebellionibus. Sic igitur verum est, fructum hæresis valde amarum esse. Neque enim illa solum bellum inducit Republicæ bene ordinatæ, sed etiam Deo & cælo omnique penè creaturæ. O fructus detestabilis! Vix id specialibus videre? Attende sequentia.

1. Quidem bellum Deo inferunt nostri heretici eundem peccatissimos sicque ejus bonitati sunt infensi.
2. Sanctis & Ecclesiæ Triumphanti, dum denegant ejus debitum honorem & venerationem.
3. Animabus purgatorii, dum privant eas suffragium vitorum.
4. Ecclesiæ Militanti, dum auferunt ei caput visibile Pontificem supremum, item & ordines Ecclesiasticos, omnia in confusionem redigentes.
5. Sacramentis, quia ea tamquam columnas à Christo stabilitas evertere nituntur.
6. Ipsemet Christo adversantur in Eucharistico Sacramento, quia ibi ponitur ab eis in signum cui contradicitur.
7. Septimo. Hominis naturæ bellum inferre volunt, dum ei liberam negant arbitrium, & bona opera.
8. Inimici sunt Regibus & Principibus, quia Dominationem spernunt, & majestatem blasphemant. Arman subditos contra suos Superiores, coacta Reges & Principes. Notissimum enim fuit, cum Lutherus irritò doceret Superioritatem & Magistratum esse contra libertatem Evangelicam, mox à plebe arma districta fuisse contra Nobiles, ita ut diruta fuerint ab insaniante plebecula ultra trecenta castella, magno etiam numero Comitum, Baronum, ac Nobilium neci dato. Sed resumtis à Nobilitate viribus & armis, ultra ducenta millia rusticorum ferro & igne absumpra legimus. O quanto stetit sanguine vox ista turbulentorum hominum, *Vivat Evangelium!* Sic dicebat Synglius hereticus suis Helveticis oportere ignem sanguinis extinguere. Sic & Rex primus Anabaptistarum dicebat gladium suum aspersum sanguine eorum, qui se doctrinæ suæ opposerent, esse gladium Gedeonis sibi à Deo commissum. Sic Lutherus ridebat & dicebat esse naturam Evangelii bella movere. Sic Beza solitus erat dicere se optare eria extincta, Nobilitatem, Romanam Ecclesiam, Jurisprudentiam. Vide sine fructus acerbissimos enasci solitos ab hæresi, & nova religione; Attendendum ergo ab his Pseudopropheticis & Pseudoapostolis, qui cum veniant in istis vestimentis ovium, postea agnoscuntur lupi rapacissimi & crudelissimi ex fructibus sive operibus suis. Habent supra se Regem Angelum abyssii, cui nomen Hebraicè *Abaddon*, Græcè *Apollyon*, Latine, *Exterminans*. Exterminare enim conantur omnia à Christo sancita, Pontificatum, Ecclesiam, Purgatorium, Penitentiam, Junia, Vota, Festa, Sacramenta, Imagines, &c.

Addamus & hoc, à fructibus eorum hereticos agnoscere, quia in eis qui eorum sectantur doctrinam

Hæresis Deo, cælo, & omni creatura bellum inferit.

Epist. Iuda.

Beatus amicus in Harmonia.

cap. 4.

Nullum malum perniciosius hæresi.

*Fructus
habet in
reiores
spina &
tribulis.*

non pariant nisi conscientia spinas & tribulos, ut hic Dominus dicit: *Nunquid alligunt de spinis uvos, & reiores Fructus eorum suctus, sunt inquietas syndetis & tribuli interius pungentes. Unde eos iterum eleganter describens Vincentius Livianensis lib. contra profanas novitates, sic dicit: Heu miseranda conditio! Quantis illi turbidibus interius agitantur: Nunc enim qua ventus impulerit, incitato errore, rapiuntur; nunc in semetipso reversi tamquam contrarii suctus relidantur. Nunc temeraria praesumptione, & ea qua incerta videntur, approbant: nunc irrationali metu etiam qua verba sunt, expavescent, incerti qua eant, qua redeant, quid appetant, quid fugiant, quid teneant, quid dimittant. Quae quidem dubii & male penduli cordis afflictio, divina erga se est miserationis medicina, si sapiant. Idcirco enim extra tutissimum Catholicae fidei portum diversis cogitationum quatuntur procellis, ut excussa in altum elata mentis vela deponant, quae male novitatum ventis expanderant; seseque intra fidissimam stationem placida & bonae matris reducant & teneant, & amaro illos & turbulentos suctus primitus revomant, ut possint deinceps viva & salicentis aquae fluentia potare. Haec Litinensis.*

Der. 6.

Attendant ergo ipsi, si ficus suavitatem experiri volunt, expunctis tribulis & spinis conscientiae male sanae, illud *State super vias antiquas, & videate, & interrogate de semitis antiquis, quae sicut via bona, & ambulatae in ea, & invenietis requiem animabus vestris.* Quae sunt viae illae antiquae, & semitae rectae per quas oportet ambulare, ut quietes reperiantur? Antiqua est doctrina Ecclesiae, sive per scripturam, sive per traditionem nobis demonstrata. Haec qui deserit, in circuitu ambulat, in semitis deviis, in variis errorum diverticulis; nec requiem aut securitatem invenit animae suae, sed ambulat, cum aestu anxietate conscientiae. Unde de tali possumus dicere illud Proverb: *Deseruit viam vineae suae, & in semitis agelli sui erravit.* Viam scilicet deserunt unversales Ecclesiae verae vineae, & per varias erroneas opiniones, quasi semitas proprii iudicii exerrant, sed non sine spinis & tribulis, quia dicit Dominus similibus: *Sepiam viam tuam spinis, ut revertaris.*

Offe. 22.

*Diren.
cap. 15.*

De his quoque verum est illud: *Migravit iudaeus propter afflictionem & multitudinem servitutis, habitavit inter gentes, nec invenit requiem: apprehenderunt enim persecutores eius, ibi inter angustias.* Eugiunt nimirum quidam ab Ecclesia ad haereticos, & pro ratione afferunt multitudinem servitutis, hoc est multipliciter mandatorum Ecclesiae praecipientis festa, jejunia, confessionem annuam auriculariam, & multa alia caeremonialia. Atque iradicunt ipsi se ab hac servitute confingere ad libertatem Evangelicam. At postmodum non invenit requiem, sed majoribus animae & conscientiae angustis perturbantur; nec vermis eorum mo-

ritur, donec respiciant & redeant. Recte dixerimus illos esse similes iis qui se in aliquo spatio ingyrum commoverunt, quibus nihil firmum & constans, sed omnia inquietata & rotabilia videntur propter vertiginem capitis. Sic enim accidit istis qui se novis doctrinis circumferri sinunt: nam postquam sunt imbui erroribus, nullum deinceps dogma eis firmum videtur, quia habent spiritum vertiginis & erroris. Sic nonnulli inventi sunt à fide nostra deficientes, & ad Lutherana & Calviniana traducti, nec ibi steterunt, sed omnia incerta repenientes conscientiae stimulis agitati ad primam fidem coacti sunt regredi, ut fructum suam ficus & uvae in orto & vinea Ecclesiae verae progenitum iterum manducarent eum tranquillitate, remotis spinis & tribulis.

Porro semper fluctuare eos qui antequam Ecclesiae viam & vineam deseruerunt, exemplis variis postemus demonstrare.

Philippus Melancthon (primus inter Lutheri sectatores) mortali infirmitate decumbebat anno 1560. Mater autem ejus senio confecta sic eum seculchro tunc vicinum est allocuta: *Fili, tu scis me aetate grandaevam propediem ex hoc saeculo migraturam, ut Aeterno iudici reddam rationem fidei meae. Nosti enim cum in Catholica fide educata fuisset, me à te inductam, ut fidem majorem cum nova haec religio commutarem. Itaque per Dei veritatem te adiuro in hac aegritudine tua, ut nunc mihi clare edicas quanam melior sit, & sincera mentem tuam mihi aperias. Tunc ille aperita voce & mente dixisse dicitur: *Hac planisibilior, illa securior.* Sic in morte quoque dubius fuit, qui toto aeo suo fluctuavit, crebro mutans doctrinam.*

Sic *Bernardus Oliverus*, cum ad Calvinianam Religionem transfugisset, indignatus se frustratum Episcopatu Florentino, nec vivebat, nec mortificabatur in ea securus. Cum enim à quibusdam Catholicis commiserantibus super ejus exitio moveretur; ut rediret ad cor, & revertetur ad Ecclesiam Catholicam gremium cum misericordia recipiendus; Respondit. *Quid vultis utagam? uxore mihi nunc est, & liberi, ne eos possum repudiare. Quid dicam: Hi causa erunt perditionis & damnationis meae. Videtis spinas & tribulos eorum qui haeresi adherent, & Ecclesiae fidem deserunt? Punguntur, & non compunguntur. Anxiantur in vita, anxiantur in morte. Quod si dissimulant, vel opprimunt conscientiam quandam infelici libertate, & saeculi voluptate; non possunt eam non per sentiscere reclamantem in fine: adeo ut verè dixerit quaedam: *Si bonum est cum Lutheri vivere; haud bonum est cum Lutheri mori.* Martinus Lutherus conscientiae suae remorsus solitus fuit commensationibus quotidianis, ebrietate carnali voluptate sopire. Et segregatus a consortio commensantium, crebro sub ipsi dicebat, *Martine, Martine, iam agis voluptose, sed quid eris post haec?**

Obscuro

Conclusio. Obsecro Domine, ut fidelibus qui de tuo sunt ovili sapientiam infundas & gratiam ad agnoscendum oves a lupis, ad detegendum lupinam feritatem & fraudem sub vestimento ovium latentem, nec incaute decipiantur a Pseudoapostolis & Pseudopropheta gregem tuum dispergere nitentibus Obsecro etiam, ut Pastoribus gregis tui des zelum & scientiam ad obstandum omni incurioni luporum & tenebrionum hoc maxime tempore gratiarum in gregis perniciem, ut voce & instructione, exemplo & conversatione præsint & advigilent securi ad negotio perambulante in tenebris. Sic tandem effice, ut ad Te primum Pastorem animarum nostrarum eorum ductu convertamur & reducantur, ad pascuis doctrinæ salubris & gratiæ ad pascua tranieuntis æternæ veritatis & gloriæ. Ibi nulla amplius incurio, nulla fictio, nulla luporum erit formido; sed æterna erit securitas, & secuta æternitas, in qua te benedicimus per sæcula sæculorum.

Historia æccles. Quomodo hæretici tamquam lupi subdoli se velent vestimento ovium, ut decipiant & dilacerent oves, etiam nobis sit manifestum ex his quæ recenter gesta sunt a ministris Calvinianis Mose Trajectensis, falsitate profectò fatiscia. Res se habet: Vicarius Episcopi Leodienis approbat libellum, cui titulus: *Abrigez de la voye de salut*, à Catholico pro capto vulgi compositum. Hunc ægris oculis conspicientes ministris hæretici, sumunt libellum istum, & putidis suis hæreticis faciunt, denique typis excudunt, & Patribus Societatis oppidi Trajectensis adscribunt, dedicantque ab illis eidem Vicario Leodienis Diocesis affigunt, cum approbatione ejusdem frontispicio libri falsissime appensa. An non erant hæc vestimenta ovium, sub quibus latere volebant lupi isti, & gregi Catholico pessime nocere? Nempe teste S. Gregor. l. 5. mor. cap. 10. Hoc habent hæretici proprium, ut malis bona permisceant, quatenus facile sensui audientis illudant. Sæpiam semper prava dicunt, citius in sua pravitate cogit, quod vellent minime persuaderent. Rursum si semper recta sentirent, profectò hæretici non essent, sed dum fallendi arte ad utraque deserviunt, & ex malis bona inficiunt, & ex bonis mala ut recipiantur, abscondunt.

Sed nec hic stetit ditorum luporum malicia. Serenissimus Episcopus ac Princeps Leodienis edictum publicum dederat, ne sub gravibus penis etiam censurarum subditi sui libros hæreticos retinerent, legerent, juxta Tridentini Concilii decretum, & nominatum librum dictum corruptum ab hæreticis *l' Abrigez de la voye de salut*. Edictum istud 24 Maii 1634 publicatum fuerat. Vix octidui spatio elapso. Minister quispiam simile fabricat edictum, præloque mandat, ac ei nomen dicti Principis & Episcopi in fronte ponit, eosdem etiam typos, eundem Typographum, eandem signa-

turam Vicarii generalis Episcopi dicti effingit. Interim quod in illo priori edicto interdictum erat, isto pernitebatur, scilicet librorum interdictorum usus, & maxime libri perniciosissimi & corruptissimi: *l' Abrigez de la voye de salut*. Item lectionis Bibliorum Genevæ impressorum dabatur facultas, & tollebantur censura priori edicto comminata. Videtis iterum sub ovina pelle lupinam rabiem & subdolum artem, velataque commentat Verum debebat attendere, quisquis hæc effinxit, ut tamquam lupus lateret, & noceret gregi, illud Cypriani: *Vera dementia est non cogitare, nec scire quod mendacia non diu fallant, noctemque tantu esse quam diu non elucescit dies, clarificato autem die & sol oborto lucet tenebras, & caliginem cedere, & que grassabantur per noctem latrocinia cessare*. Itaque mox detectum fuit commentum perfidum, & quò magis agnosceretur, decreto altæ Justitiæ Scabinorum Leodienis ordinatum fuit ultima mensis Junii 1634. Programma istud falsum igne in publico foro sub patibulo manu tortoris comburendum. De qua re latius scribit R. D. Joannes à Chokier, Episcopi ac Principis Leodienis Vicarius Generalis, in sua erudita ac disertâ Parenthesi ad Hæreticos c. 7.

Sic nimirum falsi isti Prophetæ omnia falsificant, Edicta Principum, ut ostensum est, Edicta five oracula Dei. Scripturas scilicet sacras, Libros Catholicos, ut jam etiam declaravimus, Scripta SS. Patrum, ut de suis scriptis conqueritur S. Dionysius Corinthiorum Episcopus apud Euseb. l. 4. in fine. Denique, sigillum amoris & testamentum veritatis in Eucharistiæ Sacramento, Claves quoque Petro adaperiendum cælum datas per remissionem peccatorum falsificare conatur. O falsarii! O mendaces! O impostores!

EADEM DOMINICA.

Veniunt ad vos in vestimentis ovium, &c.

Appendix dix.

Notandum est in præcedentibus per eos qui in ovium vestimentis accedunt, & intrinsecus sunt lupi rapaces, specialiter designari hæreticos. Addimus & hic, omnes eos ex mente S. Hieronymi intelligi posse: qui aliud sermone, aliud demonstrant opere, quippe no commentum inferunt cum dissimulatione. Hoc fere ingenium mundi, & commune malum multorum, sub ovina pelle animum genere lupinum, aliud habere in ore, aliud in pectore. Idcoque & huic retinendum, ne quandoque decipiamur cum periculo peccati & pernicie animæ. Exemplis aliquot id demonstramus.

Primo. An non Cain sub ovina pelle lupinum gerebat intus animum, sicque fratrem innocuum fecellit? Dicit ei: *Frater ingrediamur foras in agrum?* Qua de causa? An. m. & recreationis, sive deambulationis & colloqui fraterni gratia. Ea pellis ovina. Vis animum eius pervidete lupinum? satis cum effectus declaravit. Cur egredi in agrum

De ovina lupi sub ovina pelle

Exemplis sub ovina pelle. Gen. 4.

Exempli fluctuantium in hæresi.

in agrum petebat, nisi ut à Patris & Matris aspectu fratrem seduceret, & ut lupus rapax nemine arbitrio aut conficio agriculorum adoriretur & devoraret: Quod fecit mortalium infelicissimus infelicissime, primus innoxium fundens sanguinem rabido & parricidalis animo. At ut videretur occasionem aliquam nasci, quâ tantum facinus obtegeret, cepit cum Caino conqueri de Dei providentia & æquitate, disputare contra iudicium extremum, contra mercedem bonorum, & vindictam malorum. Nam ut habet Chaldaea translatio quam Hebraei recipiunt super illud; *Dixit Cain & Abel, egrediamur foras, cum soli essent dixit Cain Abeli: Non est iudicium, neque iudex, neque aliud sæculum, nec merces bona pro iustis, nec poena pro impiis, nec Dei misericordia regitur mundus. Hæc omnia dixit, quia non erat accepta eius oblatio sicut fratris; & cum Primogenitus foret, maximâ exinde in fratrem indignatione commotus est. Impiæ autem eius assertioni contradixit Abel veritatis defensor, & dixit: *Frater ne sic asseras erroneè, est enim iudicium, est iudex, est aliud sæculum, est merces tibi pro iustis, est poena pro impiis.* Exinde conceptâ jam antea invidia exarsit in eadem lupus ergo qui aliquamdiu latere voluerat animum quem gerebat, ostendit, quocumque attendisset Abel, à parentum aspectu & tutela haud se secerneret.*

Gen. 4.

2.

Dalila.

Inis. 16.

Secundò, An non & Dalila, sub veste ovina lupum se exhibet Sampsoni? *Die mihi, ait ipsa, obsecro, in quo sit maxima tua fortitudo, & quid sit quo ligatus arripere nequeas? q. d. Hoc mihi indica per amorem conjugalem, decet enim conjugem conficiam esse secretum Viri. Unde & postea, rem celante Sampson, iterum instat, & dicit ei: *Quomodo dicis quod annas me, cum animus tuus non sit enecatus? Per tres vices mentitus es mihi, nec dixisti in quo maxima tua sit fortitudo?* En pellis ovina, amor conjugalis, quo se contexit Dalila, ut viri secretum exploret. Interim lupinum gerebat animum, quod exitus toties ostendit, dum virum in manibus hostium tradit, illudendum, excecandum, enecandum. O infelix Sampson! Debebas tibi attendere à lupina mente in Dalila, quæ latebat sub ovina pelle, ut non abraderetur tibi spiritus septiformis latens sub septem tuis criminibus, sive crinium septem stocis mysticis. Sic fugi hostile opprobrium, si virasces mulieris illecebrosus & fallax blandimentum. Sic etiam attendite vobis, ô Juvenes, à blanditiis & illecebris mulierum meretricantium.*

Psal. 54.

Mollis sunt sermones earum, & ipsæ sunt jaena. Mollities in eis contrectandis est, quasi in pelle ovina & agnina, sed lateat lupina rabies, unde & ipsæ lupæ dicuntur, & earum domu Lupanaria. Vorant enim vobis cor, vorant substantiam & animam, vorant mentis oculos, & excecant. Sicut verum est de Sampson, quod occasione blandimentorum negligens, & in sinu obdormiscens suæ Dalilæ, variis funibus colligatur, & rines ei abscinduntur, hostibus traditur, oculi eruantur, illuditur, & ad mo-

lam circumducendam infeliciter pertrahitur. Sic & de vobis verum est, quod dum illecebras negligitis, à sermone ad fixos intuitus, ab aspectu ad leves contractus, à contactu levi ad oscula, denique ad consummationem peccati facili sit pertrahi. Ac tandem crines vobis abscinduntur verecundia, oculique evelluntur, quia cœli & inferni consideratio vobis eripitur, & ad molam tandem æterni doloris circumducendam perducimini.

Tertiò, Vultus videre lupum sub agnina pelle? Invenietis eam per Sapientem suis delineatam coloribus: *De fenestra domus meæ per cancellos prospexi, inquit ipse, & vidi: recordem juvenem, qui transiit per plateam iuxta angulum ad vesperascente jam die, in notu caligine. Et ecce occurrit ei mulier ornata meretricio preparata ad capiendas animas, garrula & vaga, quietis impatiens, nunc in plateis, nunc iuxta angulos insidians. Apprehensumque doctulatur juvenem, & prociaci vultu blanditur, dicens: *Victimam pro salute vovisti, hodie reddidi vota mea, idcirco egressa sum in occursum tuum desiderans te videre & reperiri. Intexui funibus lectulum meum, stravi tapetibus pictis ex Egypto, aspersi cubile meum myrris, & aloë, & cynamomono. Veni inebriemur uberibus, & frivaxur cupis amplexibus, donec illuc escat dies. Ecce agnina pellis, blanda omnino & levis, quâ nihil suavius & candidius. Sed subsequitur rapacitas lupina. Unde, subditur: *Irreti enim multis sermonibus, & blanditiis labiorum protraxit illum. Statim eam sequitur quasi bos ductus ad victimam, & quasi agnus lascivians, & nescit quod ad vincula sulcus trahatur, donec transigat legita, quod ejus, velut si avis festinet ad laqueum, & nescit quod de periculo anime ipsius agitur. Attendite igitur, ô Juvenes, & inspicite non tam pellem ovinam, quam latens sub illa periculum à lupa & consortio lupanari.***

3.

Garrula

mulier.

Prov. 7.

Quartò, Attendite & vos, ô Virgines & puellæ nubiles, à juvenum dissolutorum consortio & accessu. Frequenter veniunt & ipsi sub vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Simulant se prætereundum matrimonium, nihil nisi honestum initio præferunt verbis & gestis; arbuti se in familiaritatem vestram, & in animum insinuant, jam illecebras & conatum omnem adhibent ad rapiendum & decipiendum. Lupi sunt rapaces intrinsecus; non tam conjugium ambiunt, quam castitatis naufragium, thesaurum pudicitia vobis eripere nituntur ad faciendum famem libidinis suæ; sicque & honorem vestrum voraturi veniunt. Attendite & cavete ab eorum lingua blandiloquia, sub qua lateat serpentinum venenum, ab eorum promissis sub quibus fraus & falsitas lateat animi. Sicut serpens non venit nisi ad decipiendam Evam; blando eam irretiens sermone; sic frequentes & hi ad eundem tendunt scopum. Non sibi fatis attendite. Eva improvida & incauta; estote vos cautiore & prudentiores. Attendite, & videte ne semotis arbitris moram cum eis trahatis. Nam & Ammon, qui deperibat Thamar sortem suam, postquam simul-

4.

Juvenis

dissoluti.

2. Reg. 1.

lallat

lasset ægritudinem: ut illum in conclavi sibi posce-
ret ministrantem, cum neminem vereretur præ-
sentem, oppressit in vitam. Sic sub ovino vellere æ-
gritudinis, lupus rapax factus est pudicitia & ca-
stitatis.

5. *Abfalon.* Quinto. Noane & Abfalon sub ovina pelle se lu-
pum tandem ostendit rabidissimum: *Stabat juxta*
2. *Reg. 15.* *introitum porte,* ubi juxta morem illius ævi judicia
exercerantur, & omnem virum qui habent nego-
tium, ut venire ad Regem judicium, vocabat Abfalon ad
se, & dicebat, de qua circumate es tu? Sciscitabantur-
que quid ei negotii foret. Et respondebat: Vi-
denus mihi sermones tui boni & justi. Sed non est qui te
audiat constitutus à Rege. Sic faciebat indiscrimi-
natiom & sine delectu, ut ostenderet se non respice-
re personam hominum, sed tantum de bono pu-
blico esse sollicitum. Sed & cum aliquis ad eum
accederet, ut salutare, extendebat manum, illam
humanissimè erigebat, complectebatur, osculaba-
tur, sic sollicitabat, sive ut Hebræi habent, fura-
batur corda virorum Israël. An non vides in his
omnibus pellem ovinam, operimentum deluso-
rium, sub quo delitescit vulpinus lupinusque ani-
mus? Furabatur ille occulte tot blandis aulicissimis
corda virorum Israël, ut tandem furaretur vi aper-
tæ sceptrum è manu paterna, fuso ejus si potuisset
cruore plusquam lupinâ rabie. Hoc postmodum
declaravit rei eventus. Vide etiam quomodo Pa-
trem se felicit sub agnino tegumento lupus iste cru-
delissimus. Venit ad Regem, & dicit: *Vadam & red-
dam vota mea qua voti Domino in Hebron.* Vovens enim
voti servus tuus, cum essem in Gessur Syria, dicens:
Si reduxerit me Dominus in Jerusalem sacrificabo Do-
mino. Dixitque Rex, Vade in pace. Ecce prætex-
& operimentum fallax sub specie pietatis. Fal-
lax inquam, quia dudum reversus erat ab exilio,
& vota si quæ conceperat dudum per solvise debu-
isset. Adibat ergo illum locum, ut ibi in Hebron,
ungeretur in Regem, & impium animum in Pa-
trem manifestaret, consiliaque sanguinolenta ad
effectum deduceret. Unde ibi unctus, & regalibus
insignibus adornatus misit exploratores in univer-
sas civitates Israël dicens: *Statim ut audieritis clangorem
bucinae, dicite: Regnavit Abfalon in Hebron.* Ac illico
persecutus est plusquam lupina feritate Paren-
tem, fugitantem è Hierusalem à facie lupi devo-
rantis, & dispergentis gregem. O ferox ingenium
anteà vellere ovino obrectum! O patricidalem a-
nimum!

6. *Suspro-* Sexto. Ulterius dicere hic possumus venire in
vestimentis ovium, sed intrinsicus esse lupos rapa-
ces, susprotopes, & discordiarum seminatores, à
quibus omnino attendendum est, & cavendum. De
his dixit Sapiens: *Verba susprotopis quasi simplicitas;*
Et ipsa penetrant usque ad intima ventris. Sub specie sim-
plicitatis agnina multa enarrat, quasi compatiens,
interim more lupino devorat famam alterius,
amicitiamque dissolvit. Sic *In labiis suis indulcat,*
& in corde insidiat. *Sulurro etiam fallax est ut*

blandiatur, sagax ut insidietur; procaz ut noceat,
quia obloquendo malignatur; nam falsa in aurem
oblocutione nititur se amicitia illius cui loquitur
insinuare, & alium de quo susurrat in odium addu-
cere. Sic aliud in pectore, aliud habet in ore, aliud
est in oculo, aliud in manifesto; intus lupus, exte-
rius ovis apparet. Hoc jam satis paruit in Abfalone,
qui contra Patrem malignissimè insurrexerat: Non
est qui te audias constitutus à Rege; cum tamen pa-
teat, quod per se audiret Rex, judiciumque exerceret,
vel iudices idoneos constitueret: *Factus est David
iudicium & iustitiam omni populo suo.* Sic igitur in
odium vocare volebat Patrem, & se in amicitiam
insinuare malignus sulurro: *Quis me constituit Lu-
dicem super terram, ut ad me veniant omnes qui ha-
bent negotium, & iustitiam iudicem?* Sic ipse loquitur la-
biis suis indulcando, & corde insidiando. Atten-
dendum igitur prudenter ab his susurronibus, ut
rabies lupina detegatur, sublatâ pelle ovina. Cui
quidem rei ad vigilare debent, qui in Superiorita-
tis gradu collocati sunt, quia apud ipsos non raro
irrepunt susurrones, ut subditorum sibi gratiam
malignè evertant. Quia non satis sibi cavet ab illis
Rex David, in errorem etiam ipse incidit. Nam
ipso fugiente à facie Abfalonis, occurrit ei Siba ser-
vus Miphiboseth cum ducentis panibus, centum
alligaturis uvæ pæcæ, centum massis palmarum
sive ficuum siccatarum & utre vini. Cumque inter-
rogasset David de Miphiboseth Domino suo in in-
vidiam vocans, dixit: *Remansit in Jerusalem dicens;*
Hodie reficitur mihi domus Israel regnum Patris mei.
Quod quidem audiens Rex ait Siba: *Omnia sine
tua qua fuerunt Miphiboseth.* Nimia sane fuit ea in
re Davidis credulitas; nam & fraus postea detecta
fuit, & sub ovina pelle lupus agnitus. Non atten-
dens autem sibi satis David, putans virum qui cala-
mitate jam sibi presso opem ferret virum bonum
esse, nec velle in re adeo gravimentari, hæreditas
Mephiboseth ei adjudicavit non satis caute, nec
ovinum tegumentum illico examinavit, ut lupum
agnosceret rebus alienis inhiantem.

Addamus & hoc jam dictis, Principes nonnullos,
Magpates, Dominos terrarum, eorumque Officia-
rios, Ballivos, Judices, in vestimentis ovium crebro
lupos esse rapaces, Prætextu specioso officii, pro-
tectionis defensionis, aliisque variis rationibus co-
loratis devorant pauperem in abscondito, & plebis
exhauriunt facultates. Et cū peregerint ea ad quæ
ex officio & obligatione tenentur, nihilominus
jura & salaria expetunt indebita titulis quibusdam
ingeniosè effictis. Hic est *Turnus Baenli* apud Po-
liticos nominatus, melius appellaretur *Prada Lupi*
sub veste Agni. Sic etiam inter negotiatores & con-
cives non pauci accedunt in veste ovium, parentes
mutuum, vel mercimonia ad creditum, vel spon-
sionem in sui gratiam; tempusque certum determi-
nant, quo istud mutuum, vel mercem, vel spon-
sionem exolvant sine alterius ullo detrimento.

2. Reg.

2. Reg. 16.

Aliqui
Principes
cum suis
Officia-
riis.

interim sciunt haud sibi suppetere ad petolvendum An non hieriam lupi sunt, alienum decipientes sub variis subdolis promissis iusti sub pelle ovina? Hoc quotidie videmus experientia, familiarique inde exhaustas & devorat. cecimus, quod ab his lupis sub vestimento ovium delitescuntibus parum sibi attendunt.

Hic ergo sunt vari lupi ovina pelle absconditi, de quibus Cononator futus disere poterit occasione hujus Evangelicis dicti prout locorum, temporum, personarum oportunitas feret.

est, ut per istius obedientiam, illius suppetem & malitiam, cori geret? Fructum est altare, & Regis multum fracta non est: Simili nempe modo in excelsionibus & maledictione arboris indicatur excelsio & maledictio infrugiferi hominis.

Itaque, sicut duplicis generis arbores reperitur: quaedam enim frugiferae sunt, & fructum bonum utilemque proferunt: quaedam verò vel nullum fructum, vel cerè malum & acerbam inutilemque producant: sic etiam in hominibus. Iusti sunt velut bonae arbores producentes fructum bonum, suavem, & utilem. Unde de unoquoque iporum dicitur: *Erit amquam lignum quod plantatum est secus deus aquarum, quod fructum suum dabit in tempore suo.* Expendedi ibi expressas conditiones bonorum.

In primis dicuntur plantati & bene radicati instar arboris. Quare plantati & radicati? Quia per voluntatem constantem & firmum propositum animi in bono ita fixi sunt, ne ad omnem tentationis adversæ procellam stent fortes. Sed ubi nam est radix eorum? in celo, & in Deo. Sunt enim homines velut arbores in verba quorum radicem in celum tendunt, ita ut etiam inde nutrimentum sugant & humorem, indeque accipiant firmitatem.

Secundò, dicuntur agere secus decursus aquarum, quia rivis gratiae & sacramentorum aqua vitali irrigantur. Immo irrorantur sanguine Christi Domini, & Matris ejus sacundolacte, ut fructum possint electum producere. Sic apud Ezechielcm fit mentio ligni pomiferi, cujus non defluit folium, & non deficit fructus ejus; sed per singulos menses affert primitiva. Redditur vero hujus rei ratio, quia aqua ut Sanctuario egrediuntur ad irrigandum illud. Hic etiam iusti designantur irrigati aquis de Sanctuario, hoc est, ex latere Christi egredientibus. Hic enim fons sanctitatis, quo aspergi necesse est omnes ad sanctimoniam adpirantes. Similiter describitur lignum ex utraque parte suminis afferens fructus duodecim, per menses singulos reddens fructum suum. Ubi sub nomine ligni intelligit plures arbores vitales, viros fructus producentis irrigatae a lumine, & pollunt designari electi, tam in hac vita, quam in aeterna. In hac quidem vita sunt cetera ripam, & producant duodecim fructus Spiritus, quos enumerat Apostolus: *Fructus autem Spiritus sunt, caritas, pax, gaudium, patientia, benignitas, bonitas, longanimitas, mansuetudo, fides, modestia, comitatus, castitas.* In aeterna vita sunt ultra ripam, & producant fructus perfectissimos omninoque maturos gloriae & fructus divinae, qui etiam duodecim dicuntur, numerus duodecim, perfectionis est numerus.

Tertio. Producit fructum suum. Sicut enim ficulnea sicum, vinea uvam, pirus pira producit. Sic & iusti quilibet juxta vocationem & statum quem in Ecclesia Dei fortunantur, debent fructum producere, conjugatus juxta statum & vocationem

Lect. 12. tripartita.

EADEM DOMINICA.

Omnis arbor qua non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. Matt. 7.

PAR. I. Quia sint omnes arbores.

Matth. 3.

Joan. 15.

Luc. 13.

Matth. 11.

3. Reg. 13.

Hae sententia de arboris infructuosae excisione, in sacro Evangelii Codice frequenter repetitur, ideo notari digna est. Haec enim non solum hic pronuntiavit Dominus, sed etiam ante ipsum eandem protulit ejus Praecursor sic ait: *Item enim securus ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor qua non facit fructum bonum excidetur, & in ignem mittetur.* Sic consentiunt Praeco & Juxta, Joannes & Christus. Idem vult iterum dicere Dominus, cum ait: *Pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non ferentem fructum tolles eum. Quid verò de eo fiet? Mittetur foras, & ardescet. & colligent eum, & in ignem mittent, & ardet.* Sic etiam id ipsum intendit, dum dicit quemdam habuisse arborem ficu plantatam in vinea sua, & venisse ut quaereret fructum in illa; nec invenisse jam tribus annis, ideoque jusfisse ut succideretur, ne frustra terram occuparet. Denique, cum vidisset arborem sicum habentem folia, accessit, si quid forte inveniret in ea; & cum venisset ad eam, nihil invenit praeter folia, non enim erat tempus ficorum. Respondens dicit ei: *Item non amplius in aeternum ex te fructum quisquam manducet.* Nunquid de arboribus cura est Deo quod adeo frequenter dicat infrugiferam esse excidendam & in ignem mittendam, quodque etiam dignetur alioqui arborem, & eam maledicere, aeternumque fructu privare? Utrique in omni jam dicto de arbore sermone aut in hoc facto & maledictione, non illi cura arborum sed hominum; nec cum arboribus ei negotium, sed cum hominibus per arbores istas designatis. Insensibilis creatura excidium vult servire ad nostrum subsidium & documentum, ad conversionem animarum nostrarum. Sic Propheta quidam qui missus erat ad Regem Jeroboam prophetae, alloquitur lapides altaris, Dei iram hominibus immanentem fundit super altare, inclamans: *Altare, Altare, haec dicit Dominus, etc.* Altareque excisum est ipso prophetae. Quod interpretans S. Chrysostomus hom. de S. Hierone sic dicit: *Vides us omisso eo qui ratione praeditus est, in quod rationis experti est Propheta allocutus*

Conditioes bonorum. 1. Homo arboris versa.

2.

Ezec. 47.

Apo. 22.

Galat. 5.

CON-